

Yaratıcı Turizm Çalışmaları: Sistemik Literatür İncelemesi

Creative Tourism Studies: A Systematic Literature Review

ÖZ

Yaratıcı turizm, turistlerin destinasyonun kültürüyle aktif etkileşime girerek potansiyellerini geliştirdikleri, günümüz turizm ekosisteminde stratejik öneme sahip bir alan haline gelmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, yaratıcı turizm alanında ulusal ve uluslararası literatürde gerçekleştirilen akademik çalışmaların gelişim seyrini ve eğilimlerini sistemik bir yaklaşımla incelemektir. Araştırma kapsamında, sistemik literatür incelemesi yöntemi benimsenmiş ve veri toplama sürecinde PRISMA protokolü takip edilmiştir. Web of Science, Scopus, Google Akademik ve TR Dizin veri tabanları üzerinden yapılan taramalar sonucunda, belirlenen dahil etme kriterlerine uygun toplam 57 makale örneklem olarak belirlenmiştir. Elde edilen veriler; çalışmaların yayın yılı, yöntemleri, veri toplama teknikleri, yazarların ülkeleri ve odaklandıkları temalar açısından içerik analizine tabi tutulmuştur. Araştırma bulguları, literatürün son yıllarda kavramsal tartışmalardan ampirik ve deneyim odaklı çalışmalara evrildiğini; Portekiz, Türkiye ve Çin'in bu alanda en üretken ülkeler olduğunu göstermektedir. Ayrıca, nitel ve nicel yöntemlerin dengeli bir dağılım sergilediği ancak nitel türündeki çalışmaların ağırlıkta olduğu saptanmıştır. Çalışma sonucunda, yaratıcı turizmde dijitalleşme ve yapay zeka entegrasyonuna yönelik araştırmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Gelecek çalışmaların bu teknolojik dönüşümlere ve destinasyonların somut olmayan kültürel mirasının korunmasına odaklanması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Yaratıcı Turizm, Sistemik Literatür İncelemesi, PRISMA.

ABSTRACT

Creative tourism has become a strategically important field in today's tourism ecosystem, where tourists develop their potential by actively interacting with the destination's culture. The primary aim of this study is to systematically examine the developmental trajectory and trends of academic studies conducted in national and international literature in the field of creative tourism. Within the scope of the research, a systematic literature review method was adopted, and the PRISMA protocol was followed during the data collection process. As a result of searches conducted through Web of Science, Scopus, Google Scholar, and TR Index databases, a total of 57 articles meeting the specified inclusion criteria were identified as the sample. The obtained data were subjected to content analysis in terms of publication year, methodology, data collection techniques, authors' countries, and focal themes. Research findings indicate that the literature has evolved from conceptual discussions to empirical and experience-oriented studies in recent years; Portugal, Turkey, and China are the most productive countries in this field. Additionally, it was found that qualitative and quantitative methods show a balanced distribution, but qualitative studies are predominant. The study revealed that research on digitalisation and artificial intelligence integration in creative tourism is limited. It is recommended that future studies focus on these technological transformations and the preservation of destinations' intangible cultural heritage.

Keywords: Tourism, Creative Tourism, Systematic Literature Review, PRISMA

Meliha Sena YILDIRGAN¹

¹Istanbul Beykent Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, İstanbul, Türkiye

Gül Nihan GÜVEN¹
YEŞİLDAĞ¹

¹Istanbul Beykent Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, İstanbul, Türkiye

Orhan BATMAN²

²Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, Sakarya, Türkiye

Geliş Tarihi/Received 09.01.2026
Kabul Tarihi/Accepted 13.03.2026
Yayın Tarihi/Publication Date 28.03.2026

Sorumlu Yazar/Corresponding author:

Meliha Sena YILDIRGAN

E-mail: senayildirgan@beykent.edu.tr

Cite this article: Yıldırğan, M. S., Güven Yeşildağ, G. N., & Batman, O. (2026). Creative Tourism Studies: A Systematic Literature Review. *Dynamics in Social Sciences and Humanities*, 7(1), 28-42.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 International License.

Giriş

Yaratıcı turizm, gezginlerin giderek daha etkileşimli, katılımcı ve sürükleyici seyahat deneyimlerine yönelmesiyle birlikte ortaya çıkmış; kitle kültürel turizminin standartlaşmış ve pasif deneyimlerine bir alternatif olarak gelişmiştir (Duxbury vd., 2020). Geleneksel turizm anlayışında ziyaretçiler çoğunlukla gözlemci konumunda yer alırken, yaratıcı turizm bireyleri deneyimin aktif bir parçası hâline getirmekte ve onları üretim, öğrenme ve kendini ifade etme süreçlerine dâhil etmektedir. Bu yönüyle yaratıcı turizm, yalnızca bir turizm türü değil, aynı zamanda turist ile destinasyon arasındaki ilişkiyi yeniden tanımlayan dönüşümsel bir yaklaşımdır.

Yaratıcı turizm kavramı, akademik literatürde zaman içinde farklı boyutlarıyla ele alınmış ve kapsamı giderek genişlemiştir. Kavramın öncülerinden Richards ve Raymond (2000), yaratıcı turizmi ziyaretçilere destinasyona özgü kurslar ve öğrenme deneyimleri aracılığıyla kendi yaratıcı potansiyellerini geliştirme fırsatı sunan bir turizm biçimi olarak tanımlamaktadır. Bu tanım, yaratıcı turizmin temelinde aktif katılım, öğrenme ve kişisel gelişim unsurlarının yer aldığını açıkça ortaya koymakta ve alanın kuramsal çerçevesini şekillendirmektedir. Zamanla bu yaklaşım, turizmin yalnızca tüketilen bir deneyim olmaktan çıkıp birlikte üretilen bir sürece dönüşmesini vurgulayan yeni yorumlarla zenginleşmiştir (Sharma vd., 2025; Wei vd., 2023).

Son yıllarda yaratıcılık ve turizm ilişkisini ele alan çalışmalar, destinasyonların ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini destekleyen daha geniş kapsamlı bir “yaratıcı dönüşüm” perspektifi çerçevesinde yoğunlaşmıştır (Richards, 2011). Bu bakış açısı, yaratıcılığı yeni cazibe unsurlarının geliştirilmesinde ve mevcut turistik değerlerin yeniden işlevlendirilmesinde stratejik bir araç olarak değerlendirmektedir (Duxbury ve Richards, 2019; Richards ve Wilson, 2006). Bu doğrultuda yaratıcı turizm, özellikle kültürel mirasın korunması ve canlandırılması bağlamında, destinasyonların sürdürülebilir gelişimi için etkili bir strateji olarak öne çıkmaktadır (Li ve Kovacs, 2023).

Yaratıcı turizm çoğu zaman müze ve sanat galerisi ziyaretleri ya da sanatsal performanslara katılım gibi kültürel etkinliklerle ilişkilendirilse de bu yaklaşımın ayırt edici yönü deneyim temelli öğrenmeyi ve bireysel yaratıcılığı merkeze almasıdır. El sanatları atölyeleri, yerel mutfak deneyimleri, geleneksel üretim süreçlerine katılım ve yaratıcı pratikler, turistlerin destinasyonla daha derin ve anlamlı bağlar kurmasını sağlamaktadır. Bu etkileşim, turistlerin yalnızca kültürü tüketen bireyler değil, kültürel üretimin geçici paydaşları hâline gelmesine olanak tanımaktadır. Böylece

otantik deneyimler yoluyla kültürel değerlerin korunmasına katkı sunmaktadır (Karademir, 2023).

Zengin tarihi geçmişi, somut ve somut olmayan kültürel mirası ile Türkiye, yaratıcı turizmin gelişimi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Ancak bu potansiyelin etkin biçimde değerlendirilebilmesi için küresel uygulamaların sistematik olarak incelenmesi, mevcut akademik çalışmaların bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilmesi ve Türkiye bağlamına uyarlanabilecek yenilikçi yaratıcı turizm ürünlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu noktada literatürde, yaratıcı turizmi uluslararası ölçekte ele alan, yöntemsel açıdan sistematik ve karşılaştırmalı çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışma, söz konusu eksikliği gidermek amacıyla tasarlanmış olup, geniş kapsamlı bir sistematik inceleme sunarak literatürdeki bu boşluğu doldurucu niteliktedir.

Bu araştırma, yaratıcı turizm olgusunu yalnızca ulusal değil, uluslararası akademik çalışmalar çerçevesinde ele almayı; mevcut literatürü belirli kriterler doğrultusunda sistematik bir biçimde analiz ederek alanın gelişim dinamiklerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Böylece çalışma, yaratıcı turizm literatürüne bütüncül bir perspektif sunmayı ve Türkiye’nin bu alandaki konumunu güçlendirmeye yönelik bilimsel bir zemin oluşturmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda çalışma, yaratıcı turizm literatürünü PRISMA protokolü çerçevesinde sistematik bir analizle ele alarak, alandaki yöntemsel ve bütüncül eksikliği gidermesi bakımından literatürde özgün bir boşluğu doldurmaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Yaratıcılık ve yenilikçilik, çağdaş turizm anlayışında destinasyonların rekabet gücünü artıran ve sürdürülebilir destinasyon yönetimi stratejilerinin geliştirilmesinde temel rol oynayan kavramlar arasında yer almaktadır. Turizm literatüründe yaratıcılık, ev sahibi toplulukların sahip oldukları kültürel miras unsurlarını ve kültürel etkinlikleri statik bir biçimde sunmak yerine, bunları dinamik, özgün ve katılımcı deneyimlere dönüştürme kapasitesi olarak ele alınmaktadır (Duygu, 2010). Bu bağlamda yaratıcılık, destinasyonların kendilerini farklılaştırmalarına ve ziyaretçilerle daha derin bağlar kurmalarına olanak tanıyan stratejik bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Yenilikçilik ise yaratıcılıktan farklı olarak, yaratıcı fikirlerin uygulanabilir turistik ürün, hizmet veya deneyimlere dönüştürülmesini ifade etmektedir (Leyva vd., 2022). Turizm alanında inovasyon; yeni deneyim türlerinin geliştirilmesi, mevcut turistik unsurların yeniden yorumlanması ve turist katılımını artıran alternatif turizm modellerinin ortaya konulması yoluyla somutlaşmaktadır (Benhaida, 2024;

Richards, 2020). Bu yönüyle yaratıcılık, yenilikçiliğin temelini oluşturan bir potansiyel olarak değerlendirilirken; inovasyon bu potansiyelin somut turistik ürün ve deneyimlere dönüşmesini sağlayan bir süreç olarak görülmektedir (Leyva vd., 2022).

Yaratıcılık ve yenilikçilik kavramlarının kesiştiği önemli alanlardan biri yaratıcı turizmdir. Yaratıcı turizm, turistlerin destinasyona özgü yaratıcı atölyelere, sanatsal ve kültürel etkinliklere aktif biçimde katılarak anlamlı, otantik ve yerel temelli deneyimler yaşamasını hedefleyen bir turizm yaklaşımı olarak öne çıkmaktadır (Remoaldo vd., 2020). Bu yaklaşımda turistler yalnızca sunulan deneyimleri tüketen bireyler olmaktan çıkarak yaratıcı sürecin aktif bir parçası hâline gelmekte ve deneyimin eş-yaratıcıları olarak rol almaktadır (Tan vd., 2014).

Akşit Aşık'a (2014) göre yaratıcı turizm faaliyetlerine katılan turistler, destinasyon ve yerel topluluklarla akademik, duygusal, ilişkisel ve katılımcı düzeylerde etkileşim kurmaktadır. Bu yoğun etkileşim, turistlerin kendilerini destinasyonun kültürel yaşamına dışarıdan bakan ziyaretçiler olarak değil, kültürel sürece katkı sunan bireyler olarak algılamalarına yol açmaktadır. Böylece yaratıcı turizm, turist ile yerel halk arasında karşılıklı öğrenmeye ve birlikte üretime dayalı bir ilişki biçimi geliştirmektedir.

Son yıllarda yaratıcı turizmin gelişimi, turizm literatüründe sıklıkla tartışılan "deneyim ekonomisi" kavramı ile yakından ilişkilendirilmektedir (Richards, 2015). Deneyimsel turizm, ziyaretçilere unutulmaz ve duygusal açıdan tatmin edici deneyimler sunmayı amaçlarken; yaratıcı turizm, bu deneyimlerin birlikte yaratılması ve turistlerin yaratıcı sürece aktif katılımı yönüyle deneyimsel turizmden ayrılmaktadır. Bu bağlamda yaratıcı turizm, turistlerin yalnızca deneyim yaşamalarını değil, aynı zamanda kişisel tatmin ve kendini geliştirme duygusu kazanmalarını da hedeflemektedir (Artuner Özder, 2019).

Yaratıcı turizmi kültürel turizmden ayıran temel unsurlardan biri katılım düzeyidir. Geleneksel kültürel turizmde ziyaretçiler çoğunlukla kültürel mirası gözlemleyen ve tüketen bir konumda yer alırken, yaratıcı turizmde turistler kültürel pratiklerin doğrudan uygulayıcısı hâline gelmektedir (Miettinen, 2007; Richards ve Raymond, 2000; Tan vd., 2013). Richards'a (2015) göre yaratıcı turistler, ziyaret ettikleri destinasyonları daha iyi tanımanın yanı sıra, kendi yaratıcı yeteneklerini geliştirmeyi de seyahat deneyiminin temel bir unsuru olarak görmektedir.

Bir destinasyonda yaratıcı turizmin gelişimi; turizm politikaları, sosyoekonomik yapı, bölgesel kültürel miras, hükümet desteği ve karar verici aktörlerin yaklaşımları gibi

çok sayıda faktörün etkileşimiyle şekillenmektedir (Richards, 2018). Bu nedenle yaratıcı turizm, tek bir tanımla sınırlandırılmayan; farklı bağlamlara uyarlanabilen ve çeşitli uygulama biçimleriyle ortaya çıkan dinamik bir kavram olarak değerlendirilmektedir (Duxbury ve Richards, 2019).

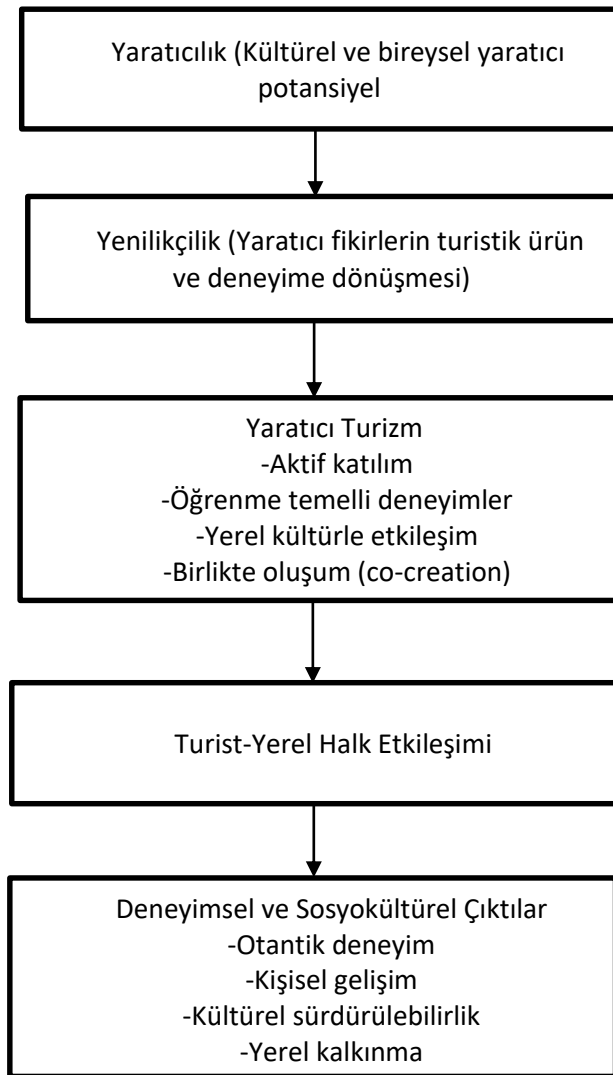
Richards (2020), yaratıcı turizmin özünde uyarlanabilirlik ve değişim bulunduğunu vurgulamaktadır. Yaratıcı turizm, insanlar, mekânlar ve fikirler arasında kurulan sürekli yaratıcı etkileşimler aracılığıyla hem bireysel hem de toplumsal düzeyde yeni olanaklar yaratma potansiyeline sahiptir. Bu yönüyle yaratıcı turizm, yalnızca turistik bir faaliyet alanı değil; kültürel sürdürülebilirliği destekleyen, yerel kalkınmaya katkı sağlayan ve yaşam kalitesini artırmayı amaçlayan bütüncül bir yaklaşım olarak ele alınmaktadır. Son yıllarda yaratıcı turizm literatürü, kavramsal temellerin ötesine geçerek daha kapsamlı tematik ve yapısal değerlendirmeler içermeye başlamıştır. Örneğin Sharma vd. (2025) tarafından yapılan kapsamlı bir değerlendirme çalışması, yaratıcı turizm araştırmalarının gelişim sürecini, odaklandığı temaları ve bilimsel katkılarını sistematik biçimde ortaya koymuştur. Bu da literatürdeki evrilmeyen kavramsal açıklamalardan uygulamalı ve disiplinlerarası çalışmalara doğru kaydığını göstermektedir.

Ayrıca sürdürülebilir kalkınma bağlamında yaratıcı turizmi inceleyen çalışmalar, bu alanın yalnızca kültürel deneyim sunmakla kalmayıp aynı zamanda toplumsal ve çevresel hedeflerle de ilişkili olduğunu vurgulamaktadır. Örneğin, Suriyankietkaew vd. (2025) göre topluluk temelli yaratıcı turizm girişimlerinin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine nasıl katkı sağladığını göstermektedir.

Bu doğrultuda yaratıcı turizm, durağan ve tek boyutlu bir turizm türü olarak değil; farklı aktörler, süreçler ve bağlamlar arasında sürekli etkileşim hâlinde gelişen dinamik bir yapı olarak ele alınmaktadır. Yaratıcılık ve yenilikçilik temelinde şekillenen bu yaklaşımda, turistlerin aktif katılımı ve yerel aktörlerle kurulan birlikte yaratım süreçleri turizm deneyiminin merkezinde yer almaktadır (Duxbury vd., 2021; Richards, 2020). Yaratıcı turizmin bu çok boyutlu ve süreç temelli yapısı, bireysel deneyimlerin ötesine geçerek kültürel sürdürülebilirlik ve yerel kalkınma gibi daha geniş toplumsal çıktılar üretme potansiyeline sahiptir (Jelinčić ve Žuvela, 2012). Bu bağlamda, yaratıcı turizmin kavramsal bileşenleri ve bu bileşenler arasındaki ilişkiler, aşağıda sunulan kavramsal çerçeve (Şekil 1) aracılığıyla bütüncül bir bakış açısıyla özetlenmektedir.

Şekil 1.

Yaratıcı Turizmin Kavramsal Çerçevesi

Kaynak: Yazarlar tarafından ilgili literatürden (Duygu, 2010; Richards, 2015; Duxbury & Richards, 2019) uyarlanmıştır.

Yöntem

Çalışmada sistematik literatür taraması yaklaşımı kullanılmıştır. Sistematik literatür taraması, araştırılacak konunun belirlenmesi ve eleştirel bir şekilde analiz edilmesini gerektirir (Snyder, 2019). Etkili bir araştırma yöntemi olarak kabul edilen sistematik literatür taraması, araştırma alanı için güvenilir bir temel oluşturur, mevcut bilginin geliştirilmesini kolaylaştırır ve teorinin gelişimini destekler (Webster ve Watson, 2002).

Sistematik literatür taraması, ilgili araştırma konusu hakkında literatürde bulunan araştırma bulgularını özetlemeyi ve sentezlemeyi amaçlamaktadır. Kapsamlı ve geniş bilimsel çalışmaları incelemek için bibliyometrik analiz ve meta-analiz uygulanırken, sistematik literatür incelemeleri daha küçük veya daha spesifik çalışma

kapsamlarına odaklanır. Veri seti yönetilebilir ve nispeten küçük olduğunda, sistematik literatür incelemesi uygun bir yöntem haline gelir. Sonuç olarak, sistematik literatür incelemeleri genellikle sınırlı veya uzmanlaşmış araştırma alanları için tercih edilir (Donthu vd., 2021).

Tarama sürecinde PRISMA (Sistematik İncelemeler ve Meta-Analizler için Tercih Edilen Raporlama Öğeleri) standardı kullanılmıştır. Bu standarda göre izlenen prosedür, birinci aşama olan tanımlama, ikinci aşama olan tarama, üçüncü aşama olan uygunluk ve son aşama olan dahil etme aşamalarından oluşmuştur. Tarama aşamasında, PRISMA standardına uygun olarak süreç şu şekilde ilerlemiştir: tarama sırasında belirlenen toplam çalışma sayısı, yinelenenler çıkarıldıktan sonra kalan çalışma sayısı, incelenen ve hariç tutulan çalışma sayısı, uygunluk açısından değerlendirilen tam metin çalışma sayısı, hariç tutulan çalışma sayısı ve nedenleri, analizde dikkate alınan nihai çalışma sayısı (Moher vd., 2009). Çalışmada veri tarama işlemi 6 Ocak 2024 tarihinde son bulmuştur.

Araştırma Amacı ve Soruları

Bu çalışmanın temel amacı, yaratıcı turizm konusunda ulusal ve uluslararası bilimsel araştırmalara ilişkin kapsamlı bir algı sunmak ve belirli kriterlere dayalı olarak sunulan bilgi kümesini analiz etmektir. Bu amaç çerçevesinde, araştırma, literatürde yaratıcı turizm çalışmalarının incelenme yöntemleri, ana araştırma başlıklarının nelerden oluştuğu ve literatürdeki boşluklar hakkında gelecekteki çalışmalar için fikirler belirlemeyi, yorumlamayı ve oluşturmayı amaçlamıştır. Sistematik literatür taraması yöntemi ile sunulan bu araştırmada, temel soru "Yaratıcı turizm literatürünü oluşturan makaleler hangi yönde gelişmiştir?" olarak belirlenmiştir. Söz konusu amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorular yanıtlanmıştır.

Yaratıcı turizm üzerine gerçekleştirilen araştırmaların yoğunlaştığı temel konular ve bu çalışmaların hedeflediği temel amaçlar nelerdir? Alanın gelişimine katkı sağlayan araştırmacıların coğrafi dağılımı nasıldır ve hangi ülkeler akademik üretimde öne çıkmaktadır? İncelenen çalışmalarda tercih edilen bilimsel araştırma yöntemleri, veri toplama teknikleri ve analiz süreçleri nasıl bir dağılım sergilemektedir? Yaratıcı turizm çalışmalarının dizinlendiği temel veri tabanları hangileridir? Mevcut yaratıcı turizm literatüründeki temel eksiklikler (araştırma boşlukları) nelerdir ve gelecek çalışmalar için hangi stratejik önerilerde bulunulabilir?

Dahil Edilme Kriterleri

Çalışmada, dahil edilme kriterleri arama terimlerine ve veri tabanı tarama sürecine uygulanmıştır. Buna göre, dahil edilme kriterleri aşağıda belirtilmiştir.

- Arama yapılan terimler konuya ilişkin: “yaratıcı turizm”, “kreatif turizm” “creative tourism” kelimelerinden oluşmaktadır.
- Taranacak veri tabanları belirlenirken, sosyal bilimler alanındaki çalışmaları kapsayan ve hakemler tarafından incelenmesi tamamlanmış veri tabanları seçilmiştir. Çalışma kriterlerini karşılayan bilimsel çalışmalara Web of Science, Scopus, Google Scholar ve TR Dizin veri tabanları taranarak erişilmiştir. Bu veri tabanlarının tercih edilme nedeni, Web of Science ve Scopus’un dünya çapında yüksek etki faktörlü ve nitelikli akademik literatürü temsil etmesi; Google Scholar ve TR Dizin’in ise hem yerel çalışmaları kapsama hem de konuyla ilgili daha geniş bir erişim yelpazesi sunma kapasitesidir.
- Söz konusu veritabanlarında arama terimlerine karşılık gelen ve hakem sürecini tamamlayan araştırmalar çalışmaya dahil edilmiştir.
- Yeni bir turizm türü sayılan yaratıcı turizmin bilinirliği az ve çalışmaların görece az olduğu için, alanyazın tarama alanı kısıtlanmamış, tarihle ilgili bir sınırlama yapılmayarak tarama neticesinde ulaşılan uygun yayınlar araştırma kapsamına alınarak incelenmiştir.
- Yayın dili dikkate alınarak Türkçe ve İngilizce yayınlar çalışmaya dahil edilmiştir.
- Çalışma kapsamında sosyal bilimler alanından yayınlar incelenmiştir.
- Taranan veri tabanlarında açık erişimli makaleler çalışmanın kapsamına dahil edilmiştir.

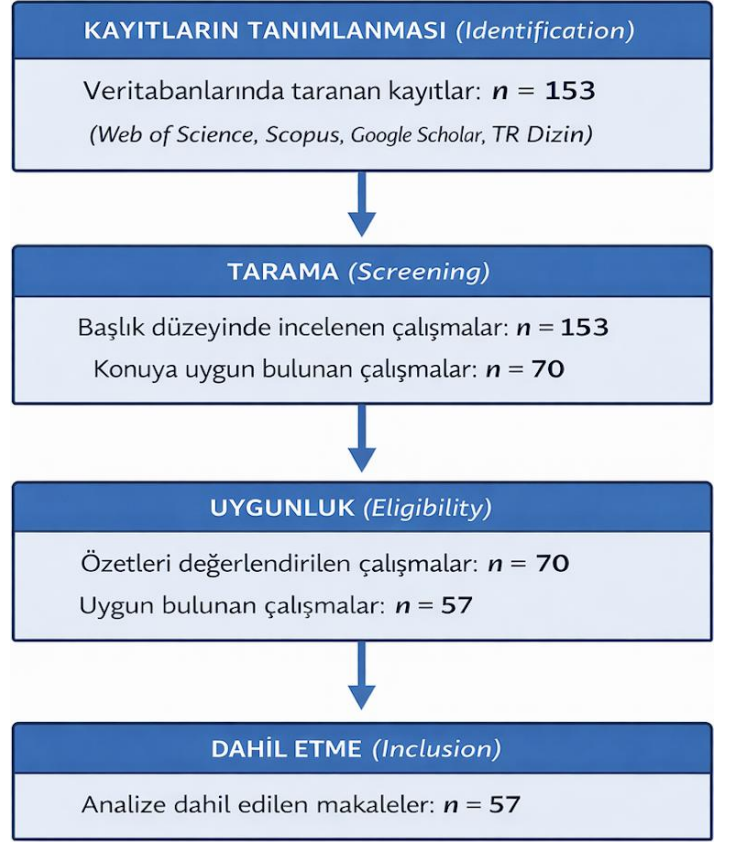
Hariç Tutma Kriterleri

Çalışmanın hariç tutma kriterleri aşağıdaki gibidir:

- Dahil etme kriterlerinde arama kelimelerinden ayrılan kelimeler çalışmaya dahil edilmemiştir.
- Akran değerlendirme sürecinden geçmemiş bilgi ve çalışmalardan oluşan literatür gri literatür olarak adlandırılır. Sosyal medya paylaşımları, konferans bildirileri ve posterleri, dergiler gri literatürdür (Adams vd., 2017, alıntı: Dönmez, 2023). Tarama yoluyla ulaşılan gri literatür çalışmaya dahil edilmemiştir. Verileri elde etmek için ulaşılan tüm bilimsel çalışmalar, yayın türü, yıl, derginin yayınlandığı veri tabanı, anahtar kelimeler, amaç, yöntem vb. kriterlere göre kategorize edilmiştir.

Şekil 2.

PRISMA Akış Diyagramı

Şekil 2, çalışmanın sistematik literatür tarama sürecinde izlenen adımları ve çalışmaya dâhil edilen makalelerin seçim sürecini göstermektedir. Bu kapsamda, Web of Science, Scopus, Google Scholar ve TR Dizin veritabanlarında yapılan taramalar sonucunda toplam 153 kayda ulaşılmıştır. Tarama aşamasında başlık düzeyinde yapılan inceleme sonucunda konu ile ilişkili olduğu belirlenen 70 çalışma bir sonraki aşamaya geçirilmiştir. Uygunluk aşamasında bu çalışmaların özetleri değerlendirilmiş ve araştırma amacıyla uyumlu olduğu belirlenen 57 makale analize dâhil edilmiştir. Böylece çalışma, önceden belirlenen dahil etme ve hariç tutma kriterleri doğrultusunda seçilen 57 akademik yayın üzerinden yürütülmüştür. İncelenen yayın sayısının (n=57) sınırlı kalması, araştırmanın kavramsal çerçevesini bozmamak adına uygulanan eleme kriterlerinden kaynaklanmaktadır. Özellikle geleneksel kültür turizmi ile yaratıcı turizm arasındaki teorik ayrımı (aktif katılım ve deneyim tasarımı) merkeze alan, yüksek akademik nitelikli yayınlara odaklanması tercih edilmiştir.

Literatür taraması, “Creative Tourism” anahtar kelimesi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan taramalar sonucunda veritabanları bazında ulaşılan uygun makale sayıları; Web of Science’ta 38, Scopus’ta 100, Google Scholar’da 12 ve TR Dizin’de 3 olarak belirlenmiştir. Elde

edilen bu kayıtlar üzerinde dahil etme ve hariç tutma kriterleri uygulanmış, aynı zamanda yinelenen (benzer) çalışmalar analizden çıkarılmıştır. Bu eleme süreci sonucunda Web of Science'tan 16, Scopus'tan 30, Google Scholar'dan 10 ve TR Dizin'den 1 makale çalışmaya dâhil edilmiştir. Böylece araştırma kapsamında, belirlenen kriterlere uygun toplam 57 akademik makale üzerinden sistematik literatür incelemesi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, çalışmaya dâhil edilen 57 akademik makaleden elde edilen bulgular sistematik literatür incelemesi kapsamında betimleyici bir yaklaşımla sunulmaktadır. Bulgular; yayın yılları, araştırma yöntemleri, coğrafi dağılım, odaklanan temalar ve yaratıcı turizmin ele alınış biçimleri çerçevesinde sınıflandırılarak incelenmiştir.

Bu bölümde ulaşılan bulgular, yaratıcı turizm alanında yapılan akademik çalışmaların tematik yönelimlerini ortaya koymakta ve literatürde öne çıkan eğilimleri betimlemektedir. Analize dâhil edilen 57 çalışma, içerik ve odak noktaları açısından üç temel tema altında sınıflandırılmıştır: (1) kavramsal ve kuramsal yaklaşımlar, (2) uygulama ve destinasyon odaklı araştırmalar ve (3) deneyim, turist motivasyonu ve yaratıcı atmosfer çalışmaları. Bu tematik ayırım, alanın hem teorik hem pratik düzlemde nasıl çeşitlendiğini göstermektedir. İlk grup, yaratıcı turizmin kavramsal temellerini ve kuramsal çerçevesini şekillendiren çalışmalardan oluşurken; ikinci grup, yaratıcı turizmin farklı destinasyonlarda nasıl uygulandığını ve yerel kalkınma, kültürel sürdürülebilirlik gibi çıktılarla ilişkisini inceleyen araştırmaları kapsamaktadır. Üçüncü tema ise, yaratıcı turistlerin deneyimsel süreçlerini, motivasyonlarını ve davranışsal eğilimlerini analiz eden ampirik çalışmaları içermektedir. Bu sınıflandırma, yaratıcı turizm literatürünün zaman içinde kavramsal açıklamalardan deneyim temelli araştırmalara doğru evrildiğini; alanın giderek daha fazla disiplinlerarası, çok boyutlu ve uygulamaya dönük bir yapıya kavuştuğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 1 incelendiğinde, yaratıcı turizm alanındaki çalışmaların ağırlıklı olarak kavramsal çerçevenin oluşturulmasına ve kuramsal altyapının güçlendirilmesine odaklandığı görülmektedir. Literatürdeki ilk çalışmaların 2011 yılında Richards tarafından yapılan kavramsal tanımlamalarla başladığı ve izleyen yıllarda yaratıcı turizmin kapsamı, bileşenleri ve turizm literatürü içerisindeki konumunun farklı perspektiflerden ele alındığı anlaşılmaktadır.

Tablo 1.

Kavramsal ve Kuramsal Yaklaşımlar

Yazar(lar)	Yıl	Amaç
Richards	2011	Yaratıcı turizm kavramını tanımlamak ve alanın mevcut durumunu ortaya koymak
Akşit Aşık	2014	Yaratıcı turizm kavramını tanıtmak ve açıklamak
Rabazauskaitė	2015	Kamusal alanların canlandırılmasında kullanılabilir bir yaratıcı turizm modeli önermek
Ajamovic ve Çizel	2015	UNESCO Yaratıcı Kentler Ağı bağlamında turizmde yaratıcılık sürecini değerlendirmek
Zoğal ve Emekli	2017	Yaratıcı turizmi sürdürülebilirlik ve turizm coğrafyası perspektifinden ele almak
Küpelı	2017	Yaratıcı ekonomi kapsamında yaratıcı turizmin Türkiye'deki konumunu incelemek
Richards	2019	Küçük destinasyonların yaratıcı turizmdeki potansiyel rolünü değerlendirmek
Carvalho vd.,	2019	Yaratıcı turizmin temel kuramsal boyutlarını incelemek
Galvagno ve Giaccione	2019	Yaratıcı turizm literatürünü bibliyometrik bakış açısıyla analiz etmek
Duxbury vd.,	2020	Yaratıcı turizm deneyimlerinin geliştirilme ve sürdürülebilirlik süreçlerini analiz etmek
Richards	2020	Yaratıcı turizmin zaman içindeki dönüşümünü retrospektif olarak değerlendirmek
Chen vd.,	2021	Yaratıcı endüstrilerin yaratıcı turizmde değer yaratma sürecindeki rolünü incelemek
Pimenta vd.,	2021	Yaratıcı turizm ile bölgesel kalkınma arasındaki ilişkiyi bibliyometrik yöntemle incelemek
Asiltürk Okutan	2022	Yaratıcı turizm kavramını sistematik biçimde açıklamak
Moleiro	2023	Yaratıcı turizm literatürünü kapsamlı biçimde analiz etmek
Asiltürk Okutan	2023	Yaratıcı turizm, yaratıcılık ve yaratıcı turist kavramlarını detaylandırmak

Özellikle 2014–2017 döneminde yaratıcı ekonomi, yaratıcı şehirler ve sürdürülebilirlik bağlamında kavramsal tartışmaların yoğunlaştığı dikkat çekmektedir.

2019 ve sonrasında gerçekleştirilen çalışmalarda ise yaratıcı turizmin yalnızca tanımsal bir kavram olmaktan çıkarak, küçük destinasyonlar, bölgesel kalkınma ve deneyim temelli turizm yaklaşımlarıyla ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu dönemde bibliyometrik ve bütüncül literatür analizlerine dayalı çalışmaların artması, alanın olgunlaşma sürecine girdiğini göstermektedir. Ayrıca, son yıllarda yaratıcı turizmin değer yaratma süreci, yaratıcı endüstrilerle ilişkisi ve kavramın dinamik yapısı üzerine yapılan değerlendirmeler, kuramsal çerçevenin derinleştiğine işaret etmektedir.

Genel olarak tablo değerlendirildiğinde, kavramsal ve kuramsal çalışmaların yaratıcı turizmin teorik sınırlarını belirlemede temel bir rol üstlendiği; bu çalışmaların, sonraki yıllarda geliştirilen uygulama ve deneyim odaklı araştırmalar için önemli bir referans noktası oluşturduğu söylenebilir.

Tablo 2.

Uygulama ve Destinasyon Odaklı Çalışmalar

Yazar(lar)	Yıl	Amaç
Catalani	2013	Manchester'da düzenlenen bir yaratıcı turizm etkinliğini örnek olay olarak incelemek
Carvalho vd.,	2016	MED Festivali'nin yerel ekonomi ve destinasyon çeşitliliğine etkisini analiz etmek
Wattanacharoenkil ve Schuckert	2016	Tayland'ın yaratıcı turizmle ilgili ulusal ve bakanlık düzeyindeki plan ve politikalarını incelemektir.
Altınay ve İstanbullu Dinçer	2017	Türkiye'de geleneksel el sanatlarını yaratıcı turizm kapsamında değerlendirmek
Bakas vd.,	2019	Kırsal ve küçük yerleşimlerde yaratıcı etkinliklerin sosyal etkilerini incelemek
Cabeça vd.,	2019	Nesnelere yoluyla kültürel kimliğin yaratıcı turizmde kullanımını analiz etmek
Akpolat ve Polat Üzümcü	2020	Ödemiş'te geleneksel el sanatlarını yaratıcı turizm bağlamında değerlendirmek
Baixinho	2020	Ada destinasyonlarında yaratıcı turizm literatürünü incelemek
Somnuxpong	2020	Chiang Mai'de yaratıcı turizm yönetimini değerlendirmek
Erol	2021	Kapadokya'daki yaratıcı turizm uygulamalarını analiz etmek
Mareque vd.,	2021	Küçük şehirlerde yaratıcı turizmin güçlü ve zayıf yönlerini incelemek
Dias vd.,	2021	Yaratıcı turizmin yoksul toplulukların gelişimine katkısını analiz etmek
Santos vd.,	2022	Azor Adaları'ndaki yaratıcı turizm projelerinin sürdürülebilir kalkınmaya etkisini incelemek
Duarte vd.,	2022	Yaratıcı turizmin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkısını değerlendirmek
Gato vd.,	2022	Bölgesel tanıtımda yaratıcı yerleştirme stratejilerini incelemek
Liubarets vd.,	2022	COVID-19 sürecinde yaratıcı turizm ve yaratıcı endüstrilerin karşılaştığı zorlukları analiz etmek
Noivo vd.,	2022	Savaş mirası temalı yaratıcı turizmin yerel kalkınmadaki rolünü incelemek
Remoaldo vd.,	2022	Kırsal ve kentsel alanlarda yaratıcı turizm uygulamalarını karşılaştırmak
Wessels ve Douglas	2022	Korunan alanlarda yaratıcı turizmin potansiyelini incelemek
Karademir	2023	Andırın'ın yaratıcı turizm potansiyelini değerlendirmek
Akdu ve Boztoprak	2023	İncelemek geleneğinin yaratıcı turizm ürünü olarak değerlendirilebilirliğini incelemek
Baixinho vd.,	2023	Azor Adaları'ndaki CREATOUR uygulamalarını analiz etmek
Ghanian ve Remoaldo	2023	Yaratıcı turizm faaliyetlerini değerlendirmek için gösterge sistemi önermek

Tablo 2'de yer alan çalışmalar incelendiğinde, yaratıcı turizm literatüründe uygulama ve destinasyon odaklı araştırmaların zaman içerisinde belirgin biçimde arttığı görülmektedir. Özellikle 2013 sonrası dönemde yaratıcı turizmin somut örnekler üzerinden ele alınmaya başlandığı; festivaller, kültürel etkinlikler, somut olmayan kültürel miras unsurları ve yerel topluluk temelli uygulamaların araştırmalarda ön plana çıktığı dikkat çekmektedir. Bu çalışmaların önemli bir bölümünün belirli destinasyonlar üzerine odaklandığı ve yaratıcı turizmin yerel kalkınma, destinasyon çeşitlendirmesi ve kültürel sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi amaçladığı görülmektedir.

Tabloda yer alan bulgular, yaratıcı turizmin yalnızca teorik bir yaklaşım olmaktan çıkarak, kırsal alanlar, küçük şehirler, ada destinasyonları ve korunan alanlar gibi farklı mekânsal bağlamlarda uygulanabilir bir turizm türü olarak ele alındığını ortaya koymaktadır. Özellikle 2020 sonrası çalışmalarda, yaratıcı turizmin sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle ilişkilendirildiği, pandemi sürecinde karşılaşılan zorlukların ve uyum stratejilerinin analiz edildiği dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, yerel halkın katılımı, kültürel mirasın turistik ürüne dönüştürülmesi ve destinasyonların rekabet gücünün artırılması gibi konuların uygulama temelli çalışmaların ortak odak noktaları olduğu görülmektedir.

Genel olarak tablo değerlendirildiğinde, uygulama ve destinasyon odaklı çalışmaların yaratıcı turizmin pratikte nasıl şekillendiğini ve farklı coğrafyalarda hangi araçlar ve yaklaşımlar aracılığıyla hayata geçirildiğini ortaya koyduğu görülmektedir. Bu yönüyle kavramsal çalışmaları tamamlayıcı ve alanın uygulama boyutunu güçlendirici bir rol üstlendiği söylenebilir.

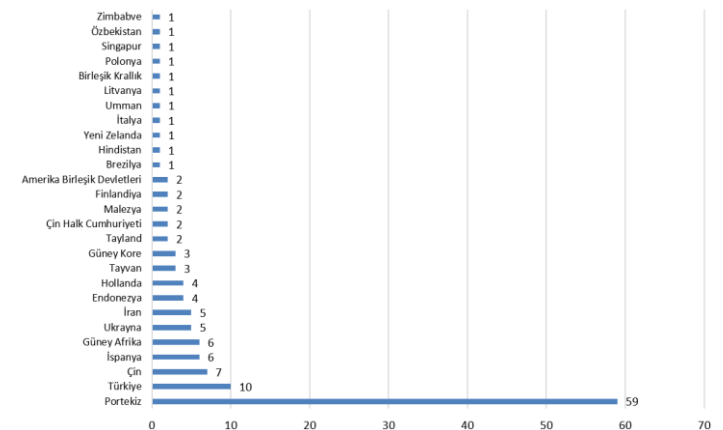
Tablo 3'te yer alan çalışmalar incelendiğinde, yaratıcı turizm literatüründe deneyim, turist motivasyonu ve yaratıcı atmosfer kavramlarının özellikle son yıllarda giderek daha fazla önem kazandığı görülmektedir. Bu çalışmaların büyük ölçüde 2019 sonrası dönemde yoğunlaştığı ve yaratıcı turizmin deneyimsel boyutuna odaklandığı dikkat çekmektedir. Literatürde, yaratıcı turizm faaliyetlerine katılan turistlerin motivasyonları, deneyim algıları, tatmin düzeyleri ve davranışsal niyetlerinin temel araştırma konuları arasında yer aldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 3.*Deneyim, Turist Motivasyonu ve Yaratıcı Atmosfer Çalışmaları*

Yazar(lar)	Yıl	Amaç
Zhang ve Xie	2019	Yaratıcı etkinliklere katılım motivasyonlarını incelemek
Chen ve Chou	2019	Yaratıcı turizm destinasyon algısının Y kuşağı üzerindeki etkisini analiz etmek
Suhartanto vd.,	2020	Deneyim kalitesi ve motivasyonun turist sadakati üzerindeki etkisini incelemek
Remoaldo vd.,	2020	Yaratıcı turistlerin motivasyon ve profillerini belirlemek
Remoaldo vd.,	2020	Yaratıcı turizmde cinsiyete dayalı farklılıkları incelemek
Sarantou vd.,	2021	Tasarımcı-yapımcıların ve toplulukların yaratıcı turizm deneyimleri üretmeden önce katılmaları gereken süreçleri keşfetmeyi amaçlamaktadır.
Marujo vd.,	2021	Pandemi sürecinde yaratıcı turizm işletmelerinin uyum stratejilerini analiz etmek
Li ve Kovacs	2022	Çin’de yaratıcı turizm ve yaratıcı mekânları blog analiziyle incelemek
Chan vd.,	2022	Yaratıcı ziyaretçilerin deneyimsel ve çevresel algılarını analiz etmek
Shahabi vd.,	2022	Yaratıcı destinasyon imajı ile benlik uyumu ilişkisini incelemek
Scalabrini vd.,	2023	Yerel halk bakışıyla yaratıcı turizmin sosyokültürel belirleyicilerini incelemek
Cheng ve Chen	2023	Yaratıcı atmosfer kavramını tanımlamak ve ölçüm aracı geliştirmek
Wei vd.,	2023	Yaratıcı atmosferin turist davranışları üzerindeki etkisini incelemek
Douglas vd.,	2023	Y kuşağının yaratıcı turizme yönelik talep ve motivasyonlarını analiz etmek
Li ve Kovacs	2023	Yaratıcı turistlerin seyahat motivasyonlarını itici-çekici faktörlerle incelemek
Tapfuma vd.,	2023	Yaratıcı turizmin kapsayıcı turizme katkısını değerlendirmek
Dias vd.,	2023	Yaratıcı turizm destinasyonları için rekabetçi bir model önermek
Kabra ve Singh	2023	Butik otellerde yaratıcı deneyim ve dönüşümsel turizm ilişkisini incelemek

Tablodaki bulgular, yaratıcı turizmin geleneksel turizm türlerinden farklı olarak, turistlerin pasif tüketici rolünden çıkarak aktif katılımcı konumuna geçtiği bir deneyim sunduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle yaratıcı atmosfer, deneyim kalitesi, ilham, yer bağlılığı ve benlik uyumu gibi kavramların, turist davranışlarını ve destinasyona yönelik tutumları anlamada belirleyici değişkenler olarak ele alındığı görülmektedir. Bu bağlamda, yaratıcı turizmin turist sadakati, tekrar ziyaret niyeti ve destinasyon imajı üzerinde önemli etkiler yarattığına yönelik bulgular ön plana çıkmaktadır.

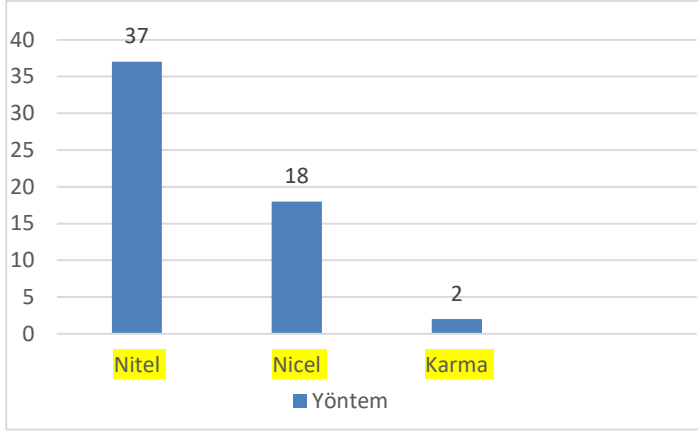
Ayrıca, bazı çalışmaların yaratıcı turizm deneyimini farklı turist grupları (örneğin Y kuşağı, cinsiyet temelli farklılıklar) açısından ele aldığı; pandemi süreci gibi olağanüstü koşullar altında deneyim ve motivasyon dinamiklerinin nasıl değiştiğini irdelediği görülmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, deneyim, motivasyon ve yaratıcı atmosfer odaklı çalışmaların, yaratıcı turizmin talep yönünü anlamada kritik bir rol oynadığı ve bu çalışmaların destinasyon yönetimi ile pazarlama stratejilerine önemli girdiler sunduğu söylenebilir.

Şekil 3.*Araştırmacıların Ülkeleri ve Sayıları*

Şekil 3 incelendiğinde, yaratıcı turizm alanında çalışmaları gerçekleştiren araştırmacıların belirli ülkelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Araştırmalarda yer alan yazar sayıları birden fazla olabildiği gibi, aynı araştırmadaki yazarların makalelere farklı coğrafyalardan da katkı sunduğu görülmüştür. Yazarların sözü edilen konuya katkı sundukları ülkeler Şekil 3’te verilmiştir. Yaratıcı turizm konusundaki araştırmacıların birçok ülkede olduğu gözlenmiştir. En fazla araştırmacı 59 araştırmacı ile Portekiz, 10 araştırmacı ile Türkiye, 7 araştırmacı ile Çin’dedir. Araştırmacı sayısının en fazla olduğu ülkenin Portekiz olduğu dikkat çekmekte olup, bu ülkeyi Türkiye ve Çin izlemektedir. Özellikle Portekiz’in araştırmacı sayısı bakımından öne çıkması ülkede yürütülen CREATOUR gibi uzun soluklu ve kurumsal araştırma projelerinin yaratıcı turizm literatürüne önemli katkılar sunduğunu göstermektedir. Türkiye’nin ikinci sırada yer alması ise son yıllarda yaratıcı turizm, kültürel miras ve yerel kalkınma odaklı akademik çalışmaların artış eğiliminde olduğunu ortaya koymaktadır.

Şekil 4.

Araştırma Kapsamına Alınan Makalelerde Kullanılan Yöntemlerin Dağılımı

Şekil 4 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan makalelerde kullanılan bilimsel yöntemlerin metodolojik bir çeşitlilik sergilediği görülmektedir. Bulgular; nitel araştırmaların (n=37) literatürde baskın bir paya sahip olduğunu, bu çalışmaları sırasıyla nicel (n=18) ve karma (n=2) yöntemli araştırmaların izlediğini göstermektedir. Nitel çalışmaların sayısal üstünlüğü, yaratıcı turizm gibi deneyim odaklı alanlarda kuramsal çerçevenin derinleştirilmesi ve sosyokültürel dinamiklerin detaylıca betimlenmesi ihtiyacının bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Nitel ve nicel yaklaşımların literatürdeki mevcudiyeti, yaratıcı turizmin çok boyutlu yapısının farklı araştırma perspektifleriyle ele alındığını ortaya koymaktadır.

Öte yandan, karma yöntemli çalışmaların (n=2) oldukça sınırlı sayıda kalması dikkat çekici bir bulgudur. Bu metodolojik kısıtlılık, yaratıcı turizm alanında farklı veri toplama ve analiz tekniklerini bir arada kullanarak veriyi üçgenleme (triangulation) yoluyla doğrulayan bütüncül araştırmalara duyulan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, yöntemlerin mevcut dağılımı metodolojik bir zenginliğe işaret etmekle birlikte; özellikle karma yöntemli araştırmaların teşvik edilmesinin, alanın hem kuramsal hem de pratik düzeyde daha derinlikli ve kapsamlı bir biçimde anlaşılmasına stratejik katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmanın bulguları, yaratıcı turizmin akademik literatürde yükselen bir eğilim içerisinde olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yaratıcı turizm kavramı 2000'lerin başlarında ortaya çıkmış olsa da (Richards ve Raymond, 2000), özellikle 2010'lu yılların ortalarından itibaren bu alandaki akademik yayınların sayısında istikrarlı ve hızlı bir

artış yaşanmıştır (Galvagno ve Giaccone, 2019). Nitekim Galvagno ve Giaccone (2019) tarafından yapılan bibliyometrik analiz, yaratıcı turizm üzerine yayınlanan makalelerin sayısının 2003'ten itibaren düzenli biçimde arttığını ve 2012 sonrasında belirgin bir artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu artış, yaratıcı turizmin giderek daha fazla araştırmacının dikkatini çektiğine işaret eder. Literatürdeki bu büyüme, yaratıcı turizmin geleneksel turizmden farklılaşan yönleri ve çağdaş turizm trendlerine yanıt oluşturmasıyla da ilişkilendirilmektedir (Benhaida vd., 2024). Bununla birlikte, alanyazındaki büyüme sadece niceliksel değil niteliksel bir çeşitlilik de göstermektedir. İncelenen çalışmaların yöntemleri metodolojik çeşitlilik sergilemekle birlikte, nitel ve nicel araştırmaların sayıca fazla olduğu, özellikle kavramsal çalışmaların hatırı sayılır bir ağırlığa sahip olduğu görülmüştür. Örneğin, Galvagno ve Giaccone (2019) tarafından yapılan çalışmada, yaratıcı turizm literatüründeki makalelerin önemli bir kısmının kavramsal çerçeveyi oluşturma ve alanın kuramsal temellerini güçlendirme amacını taşıdığını göstermektedir. Bu durum, yaratıcı turizm alanının henüz olgunlaşma sürecinde olduğunu ve kuramsal açıdan hala şekillenmekte olduğunu düşündürmektedir. Aynı zamanda, nitel ve nicel çalışmaların yer bulması, araştırmacıların farklı yöntemlerle konuyu ele aldığını göstermektedir. Ancak karma yöntem kullanan çalışmaların azlığı, gelecekte daha bütüncül yaklaşımlara ihtiyaç olabileceğine işaret etmektedir. Bu metodolojik tablo, yaratıcı turizm araştırmalarının hem kavramsal hem ampirik boyutta eş zamanlı geliştiğini, ancak derinlemesine analizler için yeni yöntem kombinasyonlarına açık olduğunu göstermektedir.

Literatürde öne çıkan ana temalar incelendiğinde, yaratıcı turizm çalışmalarının belirli odak alanlar etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. İlk olarak, birçok çalışma yaratıcı turizmin kavramsallaştırılması ve tanıtılması üzerine odaklanmıştır. Özellikle alanın erken döneminde yapılan araştırmalar, yaratıcı turizmin tanımını yapma, kapsamını belirleme ve kültürel turizm içindeki konumunu açıklığa kavuşturma çabası taşır (Richards, 2011; Richards, 2014). Richards ve Raymond'ın (2000) öncül tanımından itibaren yaratıcı turizm, ziyaretçilere destinasyona özgü atölye, kurs ve öğrenme deneyimleri aracılığıyla kendi yaratıcılıklarını geliştirme fırsatı sunan bir turizm türü olarak ele alınmış ve bu kavramsal çerçeve sonraki araştırmalara temel oluşturmuştur. İkinci olarak, belli destinasyonların yaratıcı turizm potansiyeli yaygın bir araştırma konusudur. Birçok çalışma, kırsal bölgelerden büyük şehirlere farklı ölçeklerde destinasyonlarda yaratıcı turizm uygulamalarını değerlendirmektedir. Örneğin, Bakas vd. (2019) tarafından

Portekiz kırsalındaki küçük yerleşimlerde yürütülen araştırma, yerel zanaatkarların yaratıcı turizm yoluyla turizm ağına dâhil edilmesini inceleyerek, bu girişimlerin yerel ekonomiye katkısını ve zanaat ile turizm arasındaki köprüyü ortaya koymuştur. Benzer şekilde, Catalani (2013) Manchester’da düzenlenen bir yaratıcı turizm etkinliğini örnek olay olarak ele alırken, Bakas vd. (2019) Yunanistan kırsalında yaratıcı etkinliklerin sosyal etkilerini incelemiştir. Bu tür destinasyon odaklı çalışmalar, yaratıcı turizmin farklı coğrafi ve kültürel bağlamlarda nasıl uygulandığına dair zengin örnekler sunmaktadır. Nitekim literatürde, kırsal alanlar, küçük şehirler, ada destinasyonları veya büyük metropoller gibi farklı mekânsal bağlamlarda yaratıcı turizmin uygulanabildiği ve her birinin kendine özgü fırsat ve zorluklar barındırdığı vurgulanmaktadır. Bu bulgu, yaratıcı turizmin yalnızca teorik bir kavram olmaktan çıkıp pratikte çeşitli ölçek ve ortamlarda denenmekte olduğunu ve destinasyonların yenilikçi deneyimlerle farklılaşma çabasının bir parçası haline geldiğini göstermektedir.

Üçüncü önemli tema, yaratıcı turizmin somut olmayan kültürel mirasla ilişkisidir. Araştırmalar, yaratıcı turizmin yerel kültürel miras öğelerini koruma, yaşatma ve ekonomik değere dönüştürme potansiyeline sıkça vurgu yapmaktadır. Özellikle somut olmayan miras öğelerinin (örneğin geleneksel el sanatları, festivaller, halk pratikleri) yaratıcı turizm deneyimlerine entegre edilmesi, hem turistler hem de ev sahibi topluluklar için kazanımlar yaratabilmektedir. Richards ve Marques (2012), yaratıcılığın yalnızca somut ya da anıtsal mirastan değil, bizzat yerel miras topluluklarıyla etkileşimden beslendiğini vurgulayarak yaratıcı turizmin yaşayan kültürel mirası değerlendirebileceğine dikkat çekmektedir. Bu perspektif, yaratıcı turizmin salt bir tüketim deneyimi olmayıp aynı zamanda kültürel etkileşim ve öğrenme süreci olduğunu ortaya koyar. Nitekim Ross vd. (2017) de benzer şekilde, geleneksel turizmde göz ardı edilebilen soyut miras öğelerinin yaratıcı turizm yaklaşımıyla turistik ürüne dönüştürülebileceğini ifade etmektedir. Çeşitli ülke örnekleri de bu ilişkiyi somutlaştırmaktadır: Örneğin Portekiz’de Trás-os-Montes bölgesindeki kadim maskeli festivaller gibi UNESCO Somut Olmayan Miras listesinde yer alan öğelerin yaratıcı turizm ürünü haline getirilmesi üzerine yapılan bir çalışma, bu tür mirasın yaratıcı turizm yoluyla hem yerel kimliği güçlendirdiğini hem de yeni turizm deneyimleri sunduğunu ortaya koymuştur (Rodrigues vd., 2022).

Türkiye bağlamında da benzer şekilde, ülkenin zengin somut olmayan kültürel mirası yaratıcı turizmde bir çekim unsuru olarak öne çıkmaktadır. Akdu ve Boztoprak (2023), Türkiye’nin geleneksel kültürel miras ve el sanatları alanında sahip olduğu geniş birikimin altını çizmekte; sürdürülebilirliğin zayıf olduğu destinasyonlarda kültürel

mirasın yaşatılması için yaratıcı ve özgün fikirlerin gerekliliğini dile getirmektedir. Yine Türkiye üzerine bir çalışmada, geleneksel el sanatlarının yaratıcı turizm kapsamında değerlendirilmesinin pek çok pozitif etkisi olduğu bulunmuştur. Akpulat ve Polat Üzümcü (2020), Ödemiş yöresinde yaptıkları çalışmada, yaratıcı turizm etkinliklerine geleneksel Türk el sanatlarını dâhil etmenin yerel ticareti canlandırdığını, istihdam ve kalkınmaya katkı sağladığını ortaya koymuştur. Ayrıca bu uygulamanın, bölge halkı arasında kültürel farkındalık ve aidiyet duygusunu güçlendirdiği; yerel kültürün ve geleneksel el sanatlarının korunmasını ve sürdürülebilirliğini teşvik ettiği vurgulanmaktadır (Akpulat ve Polat Üzümcü, 2020). Bu bulgular, yaratıcı turizmin sadece ziyaretçilere özgün deneyimler sunmakla kalmayıp, aynı zamanda ev sahibi toplulukların kültürel mirasını koruma ve ekonomilerini canlandırma yönünde önemli bir araç olabileceğine işaret etmektedir. Dolayısıyla, somut olmayan miras ve yaratıcılık ekseninde gelişen bu turizm yaklaşımının, kültürel sürdürülebilirlik ile turizm deneyimini bütünleştiren stratejik bir köprü işlevi gördüğü şeklinde yorumlanabilir.

Yaratıcı turistlerin motivasyonları ve deneyimleri literatürde sıkça ele alınan bir diğer önemli konudur. Yaratıcı turizm, turistleri pasif tüketici olmaktan çıkarıp aktif birer katılımcı ve deneyim ortağı haline getirmesiyle, klasik turizmde ayrılır (Tan vd., 2014). Nitekim Tan vd. (2014), Tayvan’daki yaratıcı turistler üzerine yaptıkları çalışmada, turistlerin deneyimlerini birlikte üretmede heterojen bir yapıya sahip olduğunu ortaya koyarak beş farklı yaratıcı turist profili tanımlamışlardır. Bu taksonomiye göre yaratıcı turistler; yenilik arayışında olanlar, bilgi ve beceri öğrenmeye odaklananlar, seyahat partnerlerinin gelişimine önem verenler, çevre ve sürdürülebilirlik konusunda duyarlı olanlar ve rahatlama/boş zaman odaklı olanlar şeklinde ayrılmaktadır. Bu sınıflandırma, yaratıcı turistlerin motivasyonlarının ve beklentilerinin çeşitliliğini çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. Genel olarak bakıldığında yaratıcı turistler, yeni şeyler öğrenme, yerel halkla etkileşim kurma, kendini ifade etme, özgün ve “yerel” olanı deneyimleme gibi motivasyonlarla hareket etmektedir. Örneğin, Zhang ve Xie’nin (2019) Makao Özel İdare Bölgesi’nde (Albergue Art Space) gerçekleştirdiği empirik çalışma, yaratıcı faaliyetlere katılan turistlerin başlıca motivasyonlarının gezip görme, sosyal etkileşim, kendini geliştirme ve kaçış olduğunu ortaya koymuştur.

Yaratıcı turizme olan ilginin gerek akademide gerekse uygulamada küresel ölçekte artmayı sürdürmesi muhtemeldir. Bu nedenle alandaki yeni gelişmeleri izlemek ve literatürü sürekli güncel tutmak büyük önem taşımaktadır. Gelecekteki araştırmaların, mevcut boşlukları doldurmak ve yaratıcı turizmin daha derinlikli anlaşılmasını

sağlamak adına çeşitli yönlerde ilerlemesi önerilmektedir. Bunların başında, yöntemsel yenilikler gelmektedir. Mevcut çalışmalarda nispeten az görülen karma yöntem tasarımlarının artırılması, yaratıcı turizmin hem nicel hem nitel boyutlarını birlikte ele alarak daha zengin veriler sunabilecektir. Ayrıca, bibliyometrik analizler ve meta-analizler gibi üst düzey literatür taraması yöntemlerinin kullanılması teşvik edilmektedir (Galvagno ve Giaccone, 2019; Moleiro, 2023). Nitekim Moleiro (2023) kapsamlı literatür analizinde, yaratıcı turizm çalışmalarının birkaç ana yaklaşım etrafında kümelendiğini belirlemiş ve bu alanda geleceğe dönük fırsatları tartışmıştır. Bu tür çalışmalar, alandaki eğilimleri ve boşlukları sistematik olarak ortaya koyarak yeni araştırma sorularının şekillenmesine katkı sağlayacaktır. Moleiro (2023) tarafından vurgulanan bu sistematik bakış açısı, mevcut araştırmanın da temel dayanağını oluşturmaktadır. Ancak ulaşılan bulguların doğru bir düzlemde yorumlanabilmesi ve gelecek araştırmalara sağlıklı bir zemin oluşturması adına, çalışmanın kapsamı ve yöntemsel sınırlarının açıkça tanımlanması önem arz etmektedir. Her bilimsel çalışmada olduğu gibi, bu araştırmanın da metodolojik ve kapsam yönünden bazı sınırlılıkları bulunmaktadır:

Bu araştırma, metodolojik açıdan belirli sınırlandırmalar dâhilinde gerçekleştirilmiş olup ulaşılan bulguların bu kapsamda değerlendirilmesi önem arz etmektedir. Çalışmanın temel sınırlılığı; veri setinin sadece Web of Science, Scopus, Google Akademik ve TR Dizin veri tabanlarında yer alan ve hakem denetiminden geçmiş 'makaleler' ile sınırlandırılmış olmasıdır. Bu doğrultuda, lisansüstü tezler, kitaplar, bildiri metinleri ve sektörel raporlar analiz dışında tutulmuştur. Gelecekte yapılacak araştırmalarda, bu gri literatür kaynaklarının ve farklı yerel indekslerin de kapsama dâhil edilmesi, yaratıcı turizm alanındaki bilgi birikiminin daha bütüncül bir panoramasını sunacaktır. Ayrıca, mevcut literatürde karma yöntemli araştırmaların (n=2) oldukça kısıtlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, nicel verileri nitel derinlikle harmanlayan yeni desenlerin kurgulanması alanın metodolojik çeşitliliğine katkı sağlayacaktır. Son olarak, dijital dönüşümün bir gereği olarak yapay zeka, artırılmış gerçeklik (AR) ve dijital platformların yaratıcı deneyim tasarımı ile turist katılımı üzerindeki rollerini inceleyen ampirik çalışmaların yapılması, sektörün teknolojik geleceğini anlamlandırmak adına kritik bir ihtiyaç olarak görülmektedir.

Etik Komite Onayı: Bu çalışma için etik komite onayı gerekmemektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir- M. S. Y., G. N. G. Y.; Tasarım- M. S. Y., G. N. G. Y.; Denetleme- M. S. Y., G. N. G. Y., O. B.; Kaynaklar- M. S. Y.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi- M. S. Y.; Analiz ve/veya Yorum- O. B.; Literatür Taraması- M. S. Y., G. N. G. Y.; Yazıyı Yazan- M. S. Y.; Eleştirel İnceleme- O. B.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Yapay Zeka Kullanımı: Yazarlar, bu çalışma için yapay zeka kullanılmadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: Ethical committee approval was not required for this study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept- M. S. Y., G. N. G. Y.; Design- M. S. Y., G. N. G. Y.; Supervision- M. S. Y., G. N. G. Y., O. B.; Resources- M. S. Y.; Data Collection and/or Processing- M. S. Y.; Analysis and/or Interpretation- O. B.; Literature Search- M. S. Y., G. N. G. Y.; Writing Manuscript- M. S. Y.; Critical Review- O. B.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Use of Artificial Intelligence: The authors declare that no artificial intelligence was used in this study.

Kaynaklar

- Adams, R. J., Smart, P. & Huff, A. S. (2017). Shades of Grey: Guidelines for Working with the Grey Literature in Systematic Reviews for Management and Organisational Studies. *International Journal of Management Reviews*, 19, 432–454.
- Akputat, N. A., & Üzümcü, T. P. (2020). Geleneksel Türk El Sanatlarının Yaratıcı Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi: Ödemiş Yerel Halkının Bakış Açısı. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 7(51), 584-597.
- Akdu, U. & Boztoprak, B. (2023). Somut Olmayan Kültürel Miraslara Yönelik Yaratıcı Turizm Uygulamaları: Pasinler Lavaşı Örneği. *Erciyes Akademi*, 37(4), 1535-1565.
- Ajamovic, E., & Çizel, B. (2015). UNESCO Yaratıcı Kentler Ağı ile Antalya Kentinin Değerlendirilmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 1(5), 1-14
- Akşit Aşık, N. (2014). Yaratıcı (Kreatif) Turizm. *Journal of International Social Research*, 7(31), 148-158
- Altınay, M., & İstanbullu Dinçer, F. (2017). Geleneksel El Sanatlarının Yaratıcı Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 4(Special Issue 1), 343-352.

- Artuner Özder, C.G. (2019). The Role of Tourist's Attributes and Expectations From Creative Tourism in Designing Activities and Attracting Participants, 3rd International Symposium on Strategic and Social Research, 22-23 June. ss.27-40. DOI: <https://doi.org/10.16785/jissn1943-989x.2016.4022>
- Asiltürk Okutan, Y. A. (2022). Yeni Nesil Bir Turizm Ürünü Olarak Yaratıcı Turizm. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, 8(56), 561-568.
- Asiltürk Okutan, Y. A. (2023). Yaratıcı Turizmin Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi. *Journal of New Tourism Trends*, 4(2), 1-15.
- Baixinho, A., Santos, C., Couto, G., Albergaria, I. S. D., Silva, L. S. D., Medeiros, P. D., & Simas, R. M. N. (2020). Creative Tourism on Islands: A Review of the Literature. *Sustainability*, 12(24), 10313.
- Baixinho, A., Santos, C., Couto, G., Albergaria, I. S. D., Silva, L. S. D., Medeiros, P. D., & Simas, R. N. (2023). Sustainable Creative Tourism on Islands and the Pandemic: The Creatour Azores project. *Island Studies Journal*, 1-23.
- Bakas, F. E., Duxbury, N., & Vinagre de Castro, T. (2019). Creative tourism: Catalysing artisan entrepreneur networks in rural Portugal. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 25(4), 731-752.
- Bakas, F. E., Duxbury, N., Remoaldo, P. C., & Matos, O. (2019). The Social Utility of Small-scale Art Festivals with Creative Tourism in Portugal. *International Journal of Event and Festival Management*, 10(3), 248-266.
- Benhaida, S., Safaa, L., Perkumienė, D., & Labanauskas, G. (2024). Creative tourism: Two decades of conceptual evolution and characterization. *Administrative Sciences*, 14(8), 172.
- Cabeça, S. M., Gonçalves, A. R., Marques, J. F., & Tavares, M. (2019). Mapping Intangibilities in Creative Tourism Territories Through Tangible Objects: A Methodological Approach for Developing Creative Tourism Offers. *Tourism & Management Studies*, 15(1S1), 42-49.
- Carvalho, R. M. F., da Costa, C. M. M., & Ferreira, A. M. A. P. (2019). Review of The Theoretical Underpinnings in The Creative Tourism Research Field. *Tourism & Management Studies*, 15(1S1), 11-22.
- Carvalho, R., Ferreira, A. M., & Figueira, L. M. (2016). Cultural and Creative Tourism in Portugal. PASOS. *Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*, 14(5), 1075-1082.
- Catalani, A. (2013). Integrating Western and Non-Western Cultural Expressions to Further Cultural and Creative Tourism: a Case Study. *World Leisure Journal*, 55(3), 252-263.
- Chan, C. S., Chang, T. C., & Liu, Y. (2022). Investigating Creative Experiences and Environmental Perception of Creative Tourism: The case of PMQ (Police Married Quarters) in Hong Kong. *Journal of China Tourism Research*, 18(2), 223-244.
- Chen, C. F., & Chou, S. H. (2019). Antecedents and Consequences of Perceived Coolness for Generation Y in the Context of Creative Tourism-A Case Study of The Pier 2 Art Center in Taiwan. *Tourism Management*, 72, 121-129.
- Chen, Z., Chen, X., & Mak, B. (2021). The Hybrid Discourse on Creative Tourism: Illuminating the Value Creation Process. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research*, 15(4), 547-564.
- Cheng, T. M., & Chen, M. T. (2023). Creative Atmosphere in Creative Tourism Destinations: Conceptualizing and Scale Development. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 47(3), 590-615.
- Dönmez, N. A. (2023). Apiturizm Araştırmaları: Sistematik Literatür İncelemesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 685-699.
- Dias, Á., González-Rodríguez, M. R., & Patuleia, M. (2021). Developing Poor Communities Through Creative Tourism. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 19(4), 509-529.
- Dias, Á., González-Rodríguez, M. R., & Patuleia, M. (2023). Creative Tourism Destination Competitiveness: An Integrative Model and Agenda for Future Research. *Creative Industries Journal*, 16(2), 180-203.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D, Pandey, N. & Lim, W. M. (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
- Douglas, A., Hoogendoorn, G., & Richards, G. (2025). Millennials as potential creative tourists in South Africa: a CHAID approach to market segmentation. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 17(2), 338-357.
- Duarte, E., Marujo, N., & Simões, J. M. (2022). Creative Tourism as a Promoter of The Sustainable Development Goals-Central Alentejo. *Revista Turismo & Desenvolvimento*, (39), 329-341.
- Dukic, A. and Vukmirovic, M. (2012), Creative Cultural Tourism as a Tool In Regional Development, *Technics Technologies Education Management*, 7(4), 1768-1778
- Duxbury, N.; Richards, G. (2019). Towards a Research Agenda for Creative Tourism: Developments, Diversity,

- and Dynamics. In *A Research Agenda for Creative Tourism*; Duxbury, N., Richards, G., Eds.; Edward Elgar Publishing: Cheltenham, UK, pp. 1–14. ISBN 978-178-811-071-6.
- Duxbury, N., Bakas, F. E., Vinagre de Castro, T., & Silva, S. (2021). Creative Tourism Development Models Towards Sustainable and Regenerative Tourism. *Sustainability*, 13(2), 1-17.
- Duygu, S. (2010). Rethinking of Cities, Culture and Tourism within a Creative Perspective. *Pasos: Revista de Turismoy Patrimonio Cultural*, 8(3), 1-5.
- Erol, G. (2021). Yaratıcı Turizm: Kapadokya Bölgesine Yönelik Durum Değerlendirmesi ve Öneriler. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 111-126.
- Galvagno, M. & Giaccone, S.C. (2019) Mapping Creative Tourism Research: Reviewing the Field and Outlining Future Directions, *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 4(8), 1256-1280.
- Gato, M. A., Costa, P., Cruz, A. R., & Perestrelo, M. (2022). Creative Tourism as Boosting Tool for Placemaking Strategies in Peripheral Areas: Insights from Portugal. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 46(8), 1500-1518.
- Ghanian, M., & Remoaldo, P. (2023). Using Data Envelopment Analysis to Evaluate the Efficiency of Creative Tourism in Portugal. *Tourism & Management Studies*, 19(4), 61-71.
- Jelinčić, D. A., & Žuvela, A. (2012). Facing the challenge? Creative tourism in Croatia. *Journal of Tourism Consumption and Practice*, 4(2), 78-90.
- Kabra, S., & Singh, P. (2023). *Envisaging Creative Tourism Through Boutique Hotels: an Integrated Framework of Transformative Experience*. *Tourism Recreation Research*, 1-17.
- Karademir, N. (2023). Yaratıcı Turizm Uygulamaları ile Andırın'da Deprem Yaralarını Sarabiliriz. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 1006-1020.
- Küpeli, T.Ş (2017). Yaratıcı Ekonomide Turizm Sektörünün Yeri: Yaratıcı Turizm Faaliyetlerine Yönelik Bir Değerlendirme. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (1), 22-51.
- Leyva, B. S., Pompa, F. D., & Velázquez, F. F. F. (2022). Innovation and creativity in the tourist offer: Challenges and perspectives for Holguin tourism destination, Cuba. *RIAT: Revista Interamericana de Medioambiente y Dinamics in Social Sciences and Humanities*
- Turismo*, 18(2), 236-247.
- Li, P. Q., & Kovacs, J. F. (2022). Creative Tourism and Creative Spaces in China. *Leisure Studies*, 41(2), 180-197
- Li, P. Q., & Kovacs, J. F. (2024). Creative Tourism and Visitor Motivation. *International Journal of Tourism Research*, 26(1), e2601
- Liubarets, V., Zinkova, I., Zemlina, Y., Voroshlyova, H., & Tymeichuk, A. (2022). The Development of Creative Tourism in Ukraine and Globally During the COVID-19 Pandemic. *Turyzm/Tourism*, 32(2), 145-161.
- Mareque, M., de Prada Creo, E., & Álvarez-Díaz, M. (2021). Exploring Creative Tourism Based on the Cultural and Creative Cities (C3) Index and Using Bootstrap Confidence Intervals. *Sustainability*, 13(9), 5145.
- Marujo, N., Borges, M. D. R., Serra, J., & Coelho, R. (2021). Strategies for Creative Tourism Activities in Pandemic Contexts: The Case of the 'Saídas de Mestre' Project. *Sustainability*, 13(19), 10654.
- Miettinen, S. (2007). Designing the creative tourism experience a service design process with Namibian craftspeople. University of Art and Design Helsinki.
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G. & PRISMA Group. (2009). Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses: The PRISMA Statement. *Journal of Clinical Epidemiology*, 62, 1006-1012.
- Molerio, D. (2023). Creative Tourism Research: From a Critical Review of the Literature to Future Research Opportunities. *Journal of Tourism & Development*, 41, 247-262. DOI: 10.34624/rtd.v41i0.29095
- Noivo, M. A., Lopes Dias, Á., & Jiménez-Caballero, J. L. (2022). Connecting the Dots Between Battlefield Tourism and Creative Tourism: The Case of The Peninsular War in Portugal. *Journal of Heritage Tourism*, 17(6), 648-668.
- Pimenta, C. A. M., Ribeiro, J. C., & Remoaldo, P. C. (2021). The Relationship Between Creative Tourism and Local Development: A Bibliometric Approach for the Period 2009-2019. *Tourism & Management Studies*, 17(1), 5-18.
- Rabzauskaitė, V. (2015). Revitalisation of Public Spaces in the Context of Creative Tourism. *Creativity Studies*, 8(2), 124-133.
- Remoaldo, P., Ghanian, M., & Alves, J. (2020). Exploring the Experience of Creative Tourism in the Porthern Region of Portugal—A Gender Perspective. *Sustainability*, 12(24), 10408.
- Remoaldo, P., Serra, J., Marujo, N., Alves, J., Gonçalves, A.,

- Cabeça, S., & Duxbury, N. (2020). Profiling the Participants in Creative Tourism Activities: Case Studies from Small and Medium Sized Cities and Rural Areas from Continental Portugal. *Tourism Management Perspectives*, 36, 100746.
- Remoaldo, P., Matos, O., Freitas, I., Gôja, R., Araújo Alves, J., Ribeiro, V., & Xavier, C. (2022). An International Overview of Certified Practices in Creative Tourism in Rural and Urban Territories. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 46(8), 1545-1573.
- Richards, G. (2011). Creativity and Tourism: The State of the Art. *Annals of Tourism Research*, 38(4), 1225-1253.
- Richards, G. W., & Marques, L. (2012). Exploring creative tourism: Introduction. *Journal of Tourism Consumption and Practice*, 4(2), 1-11.
- Richards, G. (2015). Recipes for sustainable creative tourism. In Proceedings of the Third Business Management International Conference. https://www.academia.edu/24864589/Recipes_for_Sustainable_Creative_Tourism
- Richards, G. (2014). Creativity and Tourism in The City. *Current Issues in Tourism*, 17(2), 119-144.
- Richards, G. (2019). Creative Tourism: Opportunities for Smaller Places?. *Tourism & Management Studies*, 15(1SI), 7-10.
- Richards, G. (2018). *Panorama of Creative Tourism Around the World*. In Proceedings of the Seminário Internacional de Turismo Criativo, Cais do Sertão, Recife, Brazil.
- Richards, G. (2020). What is Creative Tourism? A Retrospective View. In Creative Tourism: The Creatour Recipe Book; Gonçalves, A., Marques, J.F., Tavares, M., Cabeça, S.M., Eds.; CinTurs, University of Algarve: Faro, Portugal, pp. 9–10. ISBN 978-989-9023-13-0.
- Richards, G., & Raymond, C. (2000). Creative Tourism. *ATLAS News*, 23(8), 16–20
- Richards, G., & Wilson, J. (2006). Developing Creativity in Tourist Experiences: A Solution to The Serial Reproduction of Culture? *Tourism Management*, 27(6), 1209–1223.
- Rodrigues, C., Liberato, D., & Esteves, E. (2022). The intangible cultural heritage as a creative tourism product. The masks of Trás-os-Montes. In *Advances in Tourism, Technology and Systems: Selected Papers from ICOTTS 2021, Volume 1* (pp. 595-609). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Ross, D., Saxena, G., Correia, F., & Deutz, P. (2017). Archaeological tourism: A creative approach. *Annals of Tourism Research*, 67, 37-47.
- Santos, C., Couto, G., Albergaria, I. S. D., Silva, L. S. D., Medeiros, P. D., Simas, R. M. N., & Castanho, R. A. (2022). Analyzing Pilot Projects of Creative Tourism in an Ultra-Peripheral Region: Which Guidelines Can Be Extracted for Sustainable Regional Development? *Sustainability*, 14(19), 12787.
- Sarantou, M., Kugapi, O., & Huhmarniemi, M. (2021). Context Mapping for Creative Tourism. *Annals of Tourism Research*, 86, 103064.
- Scalabrini, E. C. B., Remoaldo, P. C., & Fernandes, P. O. (2023). Sociocultural Determinants of Creative Tourism: A Residents' Perspectives. *Revista Brasileira de Gestão e Desenvolvimento Regional*, 19(3), 449-465.
- Shahabi, R., Ghaderi, Z., Soltaninasab, M., Khoshkam, M., Patterson, I., & Tabatabaie, F. (2025). Creative Destination, Creative Cultural Experience, and Destination Brand Self-Congruence (DBSC). *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 17(1), 231-254.
- Sharma, I., Lim, W. M., & Aggarwal, A. (2025). Creative tourism: reviewing the past and charting the future. Benchmarking: *An International Journal*, 32(11), 109-149.
- Snyder, H. (2019). Literature Review as a Research Methodology: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 104, 333-339.
- Somnuxpong, S. (2020). Chiang Mai: A Creative City Using Creative Tourism Management. *Journal of Urban Culture Research*, 20, 112-132.
- Suhartanto, D., Brien, A., Primiana, I., Wibisono, N., & Triyuni, N. N. (2020). Tourist Loyalty in Creative Tourism: The Role of Experience Quality, Value, Satisfaction, and Motivation. *Current Issues in Tourism*, 23(7), 867-879.
- Suriyankietkaew, S., Kittayaruangroj, K., Thinthan, S., & Lumlongrut, S. (2025). Creative tourism as a driver for sustainable development: A model for advancing SDGs through community-based tourism and environmental stewardship. *Environmental and Sustainability Indicators*, 100828.
- Tan, S. K., Kung, S. F., & Luh, D. B. (2013). A model of 'creative experience' in creative tourism. *Annals of tourism research*, 41, 153-174.
- Tan, S. K., Luh, D. B., & Kung, S. F. (2014). A taxonomy of creative tourists in creative tourism. *Tourism Management*, 42, 248-259.

- Tapfuma, M. M., Musavengane, R., & Magwaza, R. (2023). The Role of Creative Tourism Through Arts and Crafts in Promoting Inclusive Tourism in Zimbabwe. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 22(1),1-20.
- Wattanacharoensil, W., & Schuckert, M. (2016). Reviewing Thailand's Master Plans and Policies: Implications for Creative Tourism?. *Current Issues in Tourism*, 19(10), 1045-1070.
- Webster, J. and Watson, R. T. (2002). Analyzing The Past to Prepare for The Future: Writing A Literature Review. *Management Information Systems Quarterly*, 26(2), xiii-xxiii.
- Wei, M., Liu, M., Peng, Y., Zhou, X., & Li, S. (2023). Effects of Creative Atmosphere on Tourists' Post-Experience Behaviors in Creative Tourism: The Mediation Roles of Tourist Inspiration and Place Attachment. *International Journal of Tourism Research*, 25(1), 79-96.
- Wessels, J. A., & Douglas, A. (2022). Exploring Creative Tourism Potential in Protected Areas: The Kruger National Park case. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 46(8), 1482-1499.
- Zhang, Y., & Xie, P. F. (2019). Motivational Determinates of Creative Tourism: A Case Study of Albergue Art Space in Macau. *Current Issues in Tourism*, 22(20), 2538-2549.
- Zoğal, V., & Emekli, G. (2017). Yaratıcı Turizme Kavramsal ve Coğrafi Bir Yaklaşım. *Ege Coğrafya Dergisi*, 26(1), 21-34.